

Ustne predstavitve / Oral presentations

Metaspoznavne zmožnosti otrok: povezave med teorijo uma in metajezikom

Kaja Hacin

Oddelek za psihologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani,
e-mail: hacin.kaja@gmail.com

V raziskavi smo preučevali povezave med teorijo uma in metajezikovnimi zmožnostmi otrok, in sicer v razvojnem obdobju zgodnjega otroštva, ko se obe pospešeno razvijata. V raziskavo je bilo vključenih 45 otrok, starih od 4 leta in 6 mesecev do 6 let-. Za ocenjevanje teorije uma smo uporabili Nalogo napačnih prepričanj in Preizkus razvrščanja slik, za ocenjevanje metajezikovnih zmožnosti pa Lestvice splošnega govornega razvoja in Preizkus pripovedovanja zgodbe – Rokavička. Poleg tega smo pri otrocih beležili uporabo izrazov za mentalna stanja, starši pa so izpolnili vprašalnik o igri otrok. Ugotovili smo, da prihaja do pomembnih povezav med otrokovo teorijo uma, njegovim metajezikovnim zavedanjem in pripovedovanjem zgodbe, še posebej z vidika vsebinske strukture zgodbe. Navedeno bi lahko bilo odraz podobne zahteve po razumevanju reprezentacijske narave mišljenja pri reševanju nalog teorije uma in nalog metajezikovnih zmožnosti. Se pa dosežki otrok pri dveh pristopih ocenjevanja teorije uma, to je na Preizkusu razvrščanja slik in Nalogi napačnih prepričanj niso pomembno povezovali. Dosežki na Preizkusu razvrščanja slik so se pomembno povezovali z dosežki pri preizkusih metajezikovnih zmožnosti, kar kaže na pomemben odnos med otrokovo uspešnostjo pri razvrščanju slik v celovito zgodbo in njegovimi metajezikovnimi zmožnostmi. Nismo pa uspeli potrditi povezave med teorijo uma otrok in njihovim metabesednjakom, kot tudi ne med teorijo uma otrok, njihovimi metajezikovnimi zmožnostmi in simbolno igro. Raziskava nudi celovit pregled odnosov med različnimi vidiki metajezikovnih zmožnosti pri otrocih in njihovo teorijo uma ter tako opozarja na tesno povezanost obeh konstruktov in posledično na pomen simbolno bogatega okolja za razvoj otroka v zgodnjem otroštvu.

Razvoj besednjaka slovenskih malčkov in malčic: količinske in kakovostne razvojne spremembe

Ljubica Marjanovič Umek, Urška Fekonja Peklaj, Gregor Sočan
Oddelek za psihologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani,
e-mail: ljubica.marjanovic@ff.uni-lj.si

V predstavljeni vzdolžni raziskavi smo razvoj besednjaka slovenskih malčkov preučevali z vidika količinskih in kakovostnih sprememb. Poleg tega smo podrobneje analizirali učinek spola na razvoj besednjaka, pri čemer nas je zanimalo, koliko in katere besede govorijo različno stari malčki in malčice. Besednjak malčkov so z Listo razvoja sporazumevalnih zmožnosti: Besede in stavki (Marjanovič Umek idr., 2011) ocenili njihovi starši, in sicer šestkrat zapored v 15-mesečnem obdobju (pri starostih 16, 19, 22, 25, 28 in 31 mesecev). Popolni podatki za vsa ocenjevanja

so bili pridobljeni za 51 malčkov. Rezultati so pokazali, da se je besednjak malčkov med 16. in 31. mesecem starosti razvijal zelo hitro, v obsegu besednjaka pa so bile med malčki posamezne starosti velike individualne razlike. S pomočjo analize krivulj razvoja smo ugotovili, da je besednjak naraščal v obliki S-krivulje, za katero je bila značilna počasnejša hitrost rasti besednjaka pri prvem in zadnjem ocenjevanju v primerjavi z vmesnimi časi ocenjevanj. Analiza besednjaka z vidika njegove vsebine je pokazala, da so z naraščajočo starostjo malčki rabili tudi večje število različnih besed iz posameznih vsebinskih skupin. Nadalje smo ugotovili, da se malčki in malčice niso pomembno razlikovali v obsegu besednjaka pri različnih starostih, čeprav je bila povprečna krivulja rasti za malčice nekoliko bližje linearni kot za malčke. Tudi z vidika vsebine besed, ki so jih govorili malčki in malčice, med njimi ni bilo pomembnih razlik. Ugotovitve raziskave pomembno prispevajo k poznavanju razvoja besednjaka slovensko govorečih malčkov ter kažejo na pomen zgodnjega ocenjevanja besednjaka ter pravočasne zgodnje intervencije ob morebitnih razvojnih zaostankih.

Vpliv bilingvizma na kognitivni razvoj otroka in na kognitivno delovanje skozi življenje

Stirn Senja, Oberlin Joël
Centre hospitalier de Rouffach, France,
e-mail: stirn.senja@hotmail.fr

Bilingvizem vpliva na kognitivni razvoj pri otrocih tako na pozitivna kot tudi na negativna. Prehodna težava v lingvističnega vidika in pozornostno-eksekutivnih funkcij. Tak razvoj se nadaljuje skozi vse življenje in pri starejših ljudeh omogoči kognitivno rezervo, ki lahko zakasni začetek demenc za 4 do 5 let (funkcionalna in strukturalna rezerva). Prikazali bomo teoretične modele in pregledali spoznanja zadnjih desetih let. Na koncu bomo predstavili še raziskavo, ki smo jo izvedli v Alzaciji in ki dokazuje, da običajne norme testov lahko pripeljejo do pozitivne ali negativne diagnoze dveh glavnih tipov demenc (Alzheimer in fronto-temporalna demenca).

Evalvacija programa Reintegracija in rehabilitacija mladostnikov z motnjami hranjenja in čustvenimi motnjami v MKZ Rakitna

Katja Molek, Darja Potočnik Kodrun
Mladinsko klimatsko zdravilišče Rakitna,
e-mail: katja.molek@mkz-rakitna.si

Od leta 2009 v Mladinskem klimatskem zdravilišču na Rakitni poteka sekundarno in terciarno preventivni program Reintegracija in rehabilitacija mladostnikov z motnjami hranjenja in čustvenimi motnjami. Program je zasnovan tako, da mladostnike preko manj strukturiranih (terapevtska skupina in individualna obravnava) in bolj strukturiranih terapevtskih aktivnosti (trening asertivnosti, sproščanje, aktivnosti s pomočjo konj, terapevtska skupnost, struktura